

Josef – pokoj v rodinných vztazích

Texty na tento týden

Gn 34; Žd 11,17–22; Dt 4,29; 1J 3,1,2; Gn 39; Ef 6,1–13

Základní verš

„Ale vy, milovaní, protože to víte předem, strážte se, abyste nebyli oklamáni svodem těch neodpovědných lidí a neodpadli od vlastního pevného základu. Kéž rostete v milosti a v poznání našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista. Jemu buď sláva nyní a až do dne věčnosti.“ (2Pt 3,17,18)

Mladík se důkladně rozhlížel do dálky. Nakonec je přece jen zahlédl. Své bratry hledal už několik dní. Zrychlil krok, mával jim a radostně na ně volal. Když se k nim však přiblížil, viděl jen zachmuřené tváře, v nichž bylo vidět leccos, jen ne radost a srdečné přivítání. Jeho vlastní bratři ho chtěli zabít. Kdyby nebylo Rubena, celý příběh by skončil velmi rychle. Ruben však naštěstí přesvědčil bratry, aby Josefa jen hodili do prázdné nádrže na vodu. Později přišel Juda s plánem, jak se zbavit bratra a ještě si něco vydělat jeho prodejem jakési procházející karavaně. Ukázkový příklad nefunkční rodiny!

V životě děláme mnoho důležitých rozhodnutí, ale nemůžeme si vybrat, do jaké rodiny se narodíme. Nikdo není dokonalý a nikdo z nás nemá bezchybnou rodinu a perfektní rodinné vztahy. Někteří z nás prožívají požehnání díky rodičům, sourozencům a jiným členům rodiny, kteří odrážejí Boží lásku. Mnozí se však musejí vyrovnávat se vztahy, které mají k ideálu pořádně daleko. Rodinné vztahy jsou často komplikované a bolestivé, způsobují nám neklid a zranění. Nezřídka jsou pro nás velkým emocionálním břemenem, které někdy nevědomky přenášíme na druhé.

Jak můžeme prožívat Boží pokoj v této oblasti života? Tento týden se budeme věnovat příběhu Josefa a jeho rodinným vazbám. Budeme sledovat, jak Bůh přináší do života lidí uzdravení a klid i přes nefunkční rodinné vztahy.

Osnova lekce

V této lekci se budeme zamýšlet nad životními osudy patriarchy Josefa a vztahy s jeho nejbližšími, které pro něj nebyly vždy zdrojem klidu a pohody. Zároveň ale uvidíme, jakým způsobem přinášela Boží přítomnost do jeho života pokoj.

- Žd 11,17–22: Nefunkční domov (neděle)
- Gn 39,2,9,21: Nové směřování (pondělí)
- Gn 30,22–24; 39,1,2: Hledání vlastní hodnoty (úterý)
- Gn 39,7–10: Vztahy podle Boží vůle (středa)
- Gn 39,21–23: Velký spor na vlastní kůži

NEFUNKČNÍ DOMOV

¹⁷Abraham věřil, a proto šel obětovat Izáka, když byl podroben zkoušce. Svého jediného syna byl hotov obětovat, ačkoli se mu dostalo zaslíbení a bylo mu řečeno: ¹⁸„Z Izáka bude pocházet tvé potomstvo.“ ¹⁹Počítal s tím, že Bůh je mocen vzkřísit i mrtvé. Proto dostal Izáka zpět jako předobraz budoucího vzkříšení. ²⁰Izák věřil, a proto Jákobovi a Ezauovi dal požehnání v pohledu do budoucna. ²¹Jákob věřil, a když umíral, požehnal oběma Josefovým synům a poklonil se přitom k vrcholu své berly. ²²Josef věřil, a na sklonku svého života řekl, že synové izraelští vyjdou z Egypta, a nařídil, co se má stát s jeho kostmi. (Žd 11,17–22)

Osobní studium

Josef poznal na vlastní kůži život v nefunkční rodině. Všechno to začalo už jeho předky Abrahamem a Sáráj. Když Sáráj začala pochybovat, jestli se vůbec někdy dočká potomka, přesvědčila Abrahama, aby spal s Hagar. Jakmile Hagar otěhotněla, v rodině se začala stupňovat nevraživost. Napjatá atmosféra, ve které vyrůstali Izmael a Izák, se později přenesla i do jejich vlastních rodin. Izák upřednostňoval Ezaua a Jákob se celý život snažil získat si otcovu lásku a přízeň. Později se Jákob stal obětí podvodu, když si musel vzít za manželky dvě sestry, které spolu nevycházely a soutěžily o něj v plození dětí – i prostřednictvím svých služek.

Uvažuj o příbězích popsanych v Gn 34. Jaký vliv mohly mít popsane citové a vztažové problémy na rodinu jako celek a také na mladého Josefa?

Rivalita a spory mezi matkami se přenesly i na jejich děti, které byly vždy připraveny na jakoukoliv šarvátku. Jako mladí se Josefovi starší bratři podíleli na pobití všech mužů ve městě Šechem (Gn 34,25).

Ruben, nejstarší z bratrů, projevil nedostatek respektu a poslušnosti vůči svému stárnoucímu otci, když ležel s Bilhou, služebnou Ráchel a matkou několika Jákobových dětí (Gn 35,22). Mezitím Josefův bratr Juda omylem považoval svou ovdovělou snachu za nevěstku, podle toho se k ní choval, a z tohoto vztahu se jí narodila dvojčata (Gn 38).

Aby těch rodinných tahanic nebylo málo, Jákob přilil olej do ohně tím, že začal upřednostňovat Josefa (Gn 37,3). Pokud bychom chtěli v dějinách najít příklad dysfunkční rodiny, rodina patriarchů by byla vynikající ilustrací.

Abraham, Izák i Jákob jsou zaznamenáni mezi hrdiny víry v Žd 11,17–22. Jak tomu rozumíš v souvislosti s množstvím jejich selhání v rodinném životě?

Hrdinové víry velmi často nenaplníují představy, které bychom od nich očekávali. Byli si vědomi svých chyb, hříchů a selhání. Přesto se nacházejí v seznamu těch, kteří byli Bohu blízko a ke kterým se Bůh hlásil. I když nezdědka zaplatili za své hříchy velkou cenu oni i jejich rodiny, poznali Boží lásku a naučili se Bohu důvěřovat.

Aplikace

Jaké problémy jsi „zdědil“ ve své rodině ty? Jak ti podřízení se Bohu a jeho způsobu uvažování může pomoci překonat nesprávné postoje a přístupy? Kdy je důležité vyhledat odbornou pomoc?

NOVÉ SMĚŘOVÁNÍ

²S Josefem však byl Hospodin, takže ho provázal zdar...

²¹Hospodin byl s ním, rozprostřel nad ním své milosrdenství... (Gn 39,2.21)

[Josef řekl:] Jak bych se tedy mohl dopustit takové špatnosti a prohrěšit se proti Bohu! (Gn 39,9)

Osobní studium

Josefa poznamenaly komplikované vztahy v rodině. Do Egypta, kam ho prodali jako otroka, si přinesl svou bolest a úzkost. Rozhodně nešlo o výlet či odpočinkovou dovolenou.

„Josef byl zatím se svými vězniteli na cestě do Egypta. Chlapec mohl v dále rozzeznat pahorky, mezi nimiž ležel otcův tábor. Hořce plakal, když ve svém osamění a zármutku pomyslel na svého milujícího otce. V uších mu zněla pichlavá a urážlivá slova, která slyšel v odpověď na své zoufalé a úpěnlivé prosby v Dótanu. Díval se do budoucnosti s chvějícím se srdcem. Jaký bude jeho úděl v cizí zemi, kam je vlečen, v osamění a bez přátel? Na určitou dobu se Josef zcela poddal neovládanému zármutku a úzkosti. [...]“

Potom se jeho myšlenky obrátily k Bohu jeho otce. Často naslouchal vyprávění o vidění, které měl Jákob, když jako vyhnanec a uprchlík utíkal ze svého domova. Slyšel

o Hospodinových zaslíbeních daných Jákobovi i o tom, jak v hodině nouze přišli andělé, aby ho poučili, povzbudili a chránili. Byl poučen o Boží lásce, která poskytne Vykupitele. Pojednou před ním živě vyvstala všechna tato vzácná zaslíbení. Josef věřil, že Bůh jeho otců bude i jeho Bohem. Na této cestě se cele odevzdal Hospodinu a modlil se, aby s ním Ochránce Izraele byl v zajetí. (PP 213.214; NUD 98)

Uvažuj o následujících verších. Co říkají o odevzdání se Bohu?

Dt 4,29
Joz 24,15
1Pa 16,11
Ž 14,2
Př 8,10
Iz 55,6

Pokud chceme najít klid, potřebujeme udělat své osobní rozhodnutí následovat Boha a podřídit se mu. Víra našich předků se nepřenáší geneticky. Pamatuj si, že Bůh má jen děti, ne vnoučata.

Aplikace

Proč je důležité odevzdat se Bohu nejen každý den, ale doslova v každou chvíli? Jaké nebezpečí nám hrozí, pokud začneme brát náš vztah s Bohem vlažně a přestaneme cítit, jak je důležité přicházet do jeho blízkosti?

HLEDÁNÍ VLASTNÍ HODNOTY

²²I rozpomenul se Bůh na Ráchel, vyslyšel ji a otevřel její lůno. ²³Otěhotněla, porodila syna a řekla: „Bůh odňal mé pohanění.“ ²⁴Dala mu jméno Josef (to je Přidej-[Bůh])... (Gn 30,22–24)

¹Josef byl odveden dolů do Egypta. Od Izmaelců, kteří ho tam dovedli, si ho koupil Egyptan Potífar, faraónův dvořan, velitel tělesné stráže. ²S Josefem však byl Hospodin... (Gn 39,1.2)

Osobní studium

Zdalo se, že všechny Josefovy naděje, že uprchne a vrátí se domů, ztroskotaly po jeho příchodu do Egypta, kde se dostal do rodiny velitele faraónovy stráže (Gn 39,1). Mladík byl vystaven cizí kultuře a neznámému jazyku.

Naše rodiny a nejbližší vztahy hrají klíčovou roli v budování vlastní hodnoty. Josef vyrůstal v prostředí, v němž měl důležité postavení – byl nejstarším synem Jákobovy milované Ráchel (Gn 29,18). Zcela určitě byl otcovým miláčkem (Gn 27,3.4).

Ale kým byl po přijezdu do Egypta? Otrokem, jehož mohli kdykoli prodat nebo koupit. Jak rychle se změnila jeho situace a jeho postavení! Celý jeho život se během okamžiku obrátil naruby.

Josef se však naučil něco velmi důležitého. Jestliže odvozujeme svou hodnotu podle toho, co nám říkají lidé kolem, pak budeme v životě neustále prožívat nejistotu a zmatek, protože ne každý bude oceňovat, kým jsme a jací jsme. Je třeba, abychom se naučili

odvozovat svou hodnotu od toho, co si o nás myslí Bůh a jak on se na nás dívá.

Uvažuj o následujících textech. Jak nás Bůh vnímá? Jaký je jeho postoj k nám?

Iz 43,1

Mal 3,17

J 1,12

J 15,15

Ř 8,14

1J 3,1.2

Bůh se na každého z nás dívá pohledem naplněným milostí. Vidí v nás potenciál, krásu a talent, které si neumíme ani představit. A co víc, byl připraven pro nás zemřít, abychom se mohli stát vším, pro co jsme byli stvořeni. Kříž nám neukazuje jen náš hřích a obrovskou cenu zaplacenou za naše vykoupení, ale i obrovskou hodnotu, kterou máme pro Boha. Bez ohledu na to, co si o nás myslí ostatní, nebo co si dokonce myslíme o sobě my sami, Bůh nás miluje a dělá vše pro naši záchranu z moci hříchu a smrti.

Klíčová otázka zní stále stejně: Jak odpovíme na Boží lásku, která se zjevuje v Ježíši Kristu?

Aplikace

Mnozí lidé nám dnes radí, abychom sami sebe milovali a přijímali se nekriticky takoví, jací jsme. Ačkoli tyto rady nemusejí být ve své podstatě nutně špatné, mohou nás vést špatným směrem. V čem? Proč je důležité, aby naše hodnota nevycházela z toho, co jsme my sami dosáhli a kým jsme? Proč máme stavět na tom, jak nás vidí Bůh? Jak vnímáš sám sebe a svou hodnotu?

VZTAHY PODLE BOŽÍ VŮLE

⁷Po těchto událostech se stalo, že se žena jeho pána do Josefa zahleděla a naléhala: „Spi se mnou!“ ⁸Ale on odmítl a ženě svého pána řekl: „Pokud mě tu můj pán má, nestará se o nic, co je v domě; svěřil mi všechno, co má. ⁹V tomto domě není nikdo větší než já. Nevyňal z mě správy nic, jen tebe, protože jsi jeho manželka. Jak bych se tedy mohl dopustit takové špatnosti a prohřešit se proti Bohu!“ ¹⁰A třebaže se Josefovi nabízel den co den, nevyhověl jí, aby k ní ulehla a byl s ní. (Gn 39,7–10)

Osobní studium

Zpočátku se zdálo, že se Josefovi bude v Egyptě dařit. Josef se odevzdal Bohu a Bůh ho za to požehnal takovým postavením v Potífarově domě, o jakém se mladému otrokovi ani nesnilo.

Uvažuj o textu Gn 39,1–6. V čem můžeme v Josefově životě pozorovat Boží požehnání? Jak vypadaly Josefovy vztahy?

Přestože Josef zpočátku v domě Potífara prosperoval a jeho vztahy vypadaly klidně, brzy se objevily problémy.

Uvažuj o úvodním textu (Gn 39,7–10). Jak se Josef vyrovnal s obtížemi, kterým musel čelit? Jak reagoval?

Pro Josefa se stal kritickým vztah s Potífarovou ženou. Správnější by asi bylo říci, že *problém měla Potífarova manželka*. Lidi kolem sebe vnímala jako „předměty“, kterými je možné manipulovat a které lze využívat a zneužívat. Také Josefa chtěla „použít“. O Josefovi je napsáno, že „byl krásné postavy, krásného vzhledu“ (Gn 39,6). Bible jen málokdy popisuje fyzický vzhled člověka. Bůh řekl Samuelovi: „Nejde o to, jak se

dívá člověk. Člověk se dívá očima, Hospodin však hledí srdcem“ (1S 16,7). Zdá se, jako by byl Josefovi jeho vzhled spíše překážkou než pomocí ve snaze zachovat si čistotu a věrnost Božím principům.

Navzdory naléhání rozpustilé ženy se Josef rozhodl udělat něco, co zdánlivě zkomplikovalo jeho život. Rozhodl se aplikovat Boží principy na všechny své vztahy – včetně vztahu k manželce svého pána. Biblické principy platné pro vztahy nejsou staromódní. Může to potvrdit kdokoli, kdo trpí důsledky hříchu (a tedy každý).

Biblický příběh naznačuje, že nešlo o ojedinelé pokušení. Potífarova žena přesvědčovala Josefa den co den (Gn 39,10). Josef se jí snažil vysvětlit a obhájit své počínání a rozhodnutí (Gn 39,8,9), ale příliš se mu to nedařilo.

Josef pochopil, že nemůže zamezit nesprávným rozhodnutím a činům druhých lidí. Přesto se rozhodl žít a přistupovat k lidem kolem něj způsobem, který bude Bohu ke cti. Josef se učil žít před Boží tváří a právě tento postoj mu pomohl odolat pokušení.

Aplikace

Jak se ti daří aplikovat biblické principy na tvé vztahy? Jak ti to funguje ve vztazích, v nichž ten druhý „nehraje fěr“? Uvažuj o textu Mt 5,43–48. V čem vidíš důležitost principů obsažených v uvedených verších?

VELKÝ SPOR NA VLASTNÍ KŮŽI

²¹Ale Hospodin byl s ním, rozprostřel nad ním své milosrdenství a zjednal mu přízeň u velitele pevnosti; ²²ten Josefovi svěřil všechny vězně v pevnosti. Řídil vše, co se tam mělo dělat. ²³Velitel pevnosti nedohlížel na nic, co mu svěřil, poněvadž s Josefem byl Hospodin; všemu, co činil, dopřával Hospodin zdaru. (Gn 39,21–23)

Osobní studium

Z příběhu (Gn 39,11–20) se dozvídáme, že Josef trpěl pro své rozhodnutí zůstat věrný Božím principům. Dostal se do vězení, ačkoli jako Potifarův majetek mohl být bez mrknutí oka na místě zabit. Potífar zřejmě své manželce příliš nevěřil, ale musel dbát i na svou pověst. Navzdory beznadějně situaci, v níž se Josef ocitl, Písmo říká: „S Josefem byl Hospodin“ (Gn 39,21).

Život na naší planetě není spravedlivý. Dobro není vždy doceněno a zlo je jen málokdy hned potrestáno. Přesto však zaznívá dobrá zpráva: Josef mohl najít klid dokonce i ve vězení, protože Bůh tam byl s ním. Ve vězení mohl zoufat nad svou bezútěšnou situací, mohl upadnout do deprese, nebo se dokonce vzdát Boha.

Přečti si text Gn 39,21–40,22. Co Josef ve vězení prožíval? Jak se choval k lidem, kteří byli kolem něj?

Ve vězení se Josef snažil žít, jak nejlépe uměl. Budoval vztahy, pomáhal ostatním, ačkoli vztahy ve vězení měly daleko k ideálu. Josef se nebál požádat o pomoc, nebál se ukázat svou slabost.

Uvažuj o textu Ef 6,1–13. Jaké principy vztahů Pavel popisuje v těchto verších?

Naše vztahy odrážejí v malém velký spor mezi Bohem a satanem, který zuří v průběhu dějin. Znamená to, že neexistují dokonalé vztahy. Každý vztah má svou dynamiku a mění se v čase. Satan se z celé síly snaží zneužít všechny naše vztahy – zvláště ty nejbližší – ve svůj prospěch, aby zmařil a zničil Boží vůli pro naše životy. Můžeme být vděční, že v tomto boji nejsme ponecháni sami bez pomoci. Boží slovo ukazuje principy, které mají platit pro naše vztahy. Boží zaslíbení moudrosti (Jk 1,5) se týká i vztahů. Tak jako byl s Josefem, chce být přítomen i v našich často komplikovaných a bolestivých vztazích.

Aplikace

Uvažuj o Božím zaslíbení v Jk 1,5. Modli se o moudrost pro tvé vztahy. Jak se můžeš otevřít pro působení Ducha svatého, tak aby to ovlivňovalo i tvé vztahy?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

V kontextu událostí, které se staly Josefovi, Ellen G. Whiteová napsala: „Máme tu příklad pro všechny generace, které žijí na zemi. [...] Bůh je přítomen jako pomoc a Duch je štítem. Přestože jsme obklopeni náročnými pokušeními, existuje zde zdroj moci, na který se můžeme obrátit, a tak pokušením odolat. Jak zuřivý byl útok na Josefovy principy! Velmi snadno se mohlo stát, že se dostane na scestí. Přesto zůstal pevný a odolal. [...] Svou pověst a své přesvědčení vložil do Božích rukou. A přestože nějaký čas trádal a prožíval utrpení, připravilo ho to na důležitou roli. Bůh chránil Josefa a jeho pověst, kterou se snažil zničit jeho žalobce. Nakonec Bůh způsobil, že Josefův charakter naplno zazářil. Bůh pozvedl Josefa dokonce i ve vězení. Poctivost nakonec vždy přinese své ovoce. Štítem, který chránil Josefovo srdce, byla jeho bázeň před Hospodinem. Právě proto byl Josef věrný a čestný vůči svému pánovi i vůči svému Bohu. Nedbal na to, že byl nespravedlivě ponížen před svým pánem, a ten se to možná nikdy nedozvěděl.“ (1SP 132)

Otázky k rozhovoru

1. Pokud je někdo jen formálním křesťanem či kulturním adventistou, nepomůže mu to prožívat klid ve vztazích. Jaký je rozdíl mezi „kulturním“ adventistou a skutečným věřícím?
2. Sestra XY se právě přidala k církvi. Její manžel není věřící. Svého muže miluje, ale jemu se příliš nezamlouvají změny, které na ní vidí. Co byste jí poradili na základě biblických principů?
3. Ruský spisovatel L. N. Tolstoj napsal: „Všechny šťastné rodiny jsou stejné. Každá nešťastná rodina je nešťastná svým vlastním způsobem.“ Všechny rodiny jsou nějakým způsobem poznamenány, protože všechny jsou tvořeny hříšníky. Každý si do rodiny přináší svou vlastní nedokonalost a své vlastní chyby. Jak může každý z nás díky Boží milosti následovat biblické principy lásky, odpuštění nebo nesení břemen, abychom pomohli přinést uzdravení našim rodinným vztahům?
4. Mnozí z nás mají zkušenost, že nějaký čas byly naše vztahy dobré, ale pak se najednou cosi pokazilo nebo do našeho života vstoupila nějaká tragédie. Proč je v takové situaci důležité držet se víry a zaslíbení Božího slova? Proč je v dobrých časech důležité připravovat se i na možný příchod potíží?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy: